De Oldeclooster Windmotor

Een bedrijfsvaardige windmolen in de 21ste eeuw

In Amerika is de windmotor nog steeds in productie en wordt gebruikt om water op te pompen voor vee.

Hier aan de Kloostervaart staat vanaf 1925 een Amerikaanse windmotor van het merk RECORD. De windmotor bemaalde 60 jaar lang een polder van ca. 40 ha. Het overtollige water werd geloosd op de vaart hier aan uw voeten (Friese boezem). In het kader van de Ruilverkaveling Wonseradeel werd de windmotor in 1988 vervangen door een elektrisch gemaal en verloor zodoende zijn functie.

In het jaar 2009 is de windmotor gerestaureerd en opnieuw bedrijfsvaardig gemaakt. De molen kan, als het nodig is, weer ingezet worden.

Overgangsfase houten molen naar Amerikaanse windmotor, hier in het Oldeclooster bij Fam. Wiersma (1939)

OPKOMST WINDMOTOREN IN FRIESLAND
De Amerikaanse windmotor neemt vanaf 1900 de plaats van de houten watermolen in. In Friesland zijn de windmotoren vooral voor de oorlog zeer populair. Er worden honderden geplaatst.

De windmotor heeft veel voordelen boven de reguliere windmolen. Hij werkt al met weinig wind en heeft niet veel onderhoud en bediening nodig. Ook is hij relatief goedkoop. Kosten RECORD 17 molen rondom 1930: 1750 gulden.

(BIJNA) ONDERGANG WINDMOTOREN.
Door de concentratie van polders en waterschappen in de tweede helft van de 20ste eeuw en de introductie van (elektrische) gemalen, worden de molens overbodig, raken in verval of worden gesloopt. Uiteindelijk zullen er zo'n 50 gespaard blijven.

AMERIKA
De windmotor is in 1854 in Amerika uitgevonden en heet daarom Amerikaanse windmotor. De revolutionaire molen wordt in de VS gebruikt voor het *oppompen* van grondwater. In Nederland brengen bedrijven een aangepaste versie op de markt die het overtollig water *verpompt*.

BAKKER IJLST
De Gebr. Bakker uit IJlst introduceren rond 1900 de Amerikaanse windmotor in Friesland. Later gaan ze hun eigen merk de RECORD bouwen: het zal de meest geplaatste windmotor in Nederland worden. Tot in de jaren 1960 blijft de windmotor in productie bij de firma Bakker. Daarna blijft het bedrijf de molens restaureren, zo ook de Oldeclooster windmotor in 2009.

De Oldeclooster molen is als Rijksmonument in beheer bij de Monumentenstichting Súdwest-Fryslân.

De molen heeft een wiekenrad van 5 meter en kan bij windkracht 5 en een opvoerhoogte van 1,50 m max 43 ha. bemalen

Het wiekenrad stelt via een haakse tandwieloverbrenging een centrifugaalpomp in werking. Deze verpompt het water (zie afb).

Gemeente Súdwest-Fryslân